

Král Oidipus: Sofoklés

Autor: Sofoklés (5. st. př. n. l.)

- starořecký athenský dramatik a politik
- Proslul svými tragédiemi Antigonou, Élektrou a Králem Oidipem
- spolu s Aischylem a Euripidem patří mezi nejvýznamnější starověké dramatiky
- Údajně napsal 123 tragédií, z nichž se úplně dochovalo pouze 7
- Přidal třetího herce na scénu (dříve bývali zvykem dva) → triagonistu
- jako první používal během svých her kulisy
- Zmiňuje tehdejší společenské situace → morová epidemie v Oidipovi
- Představuje problém osudu (osud je nevyhnutelný)
- Jeho postavy mají chyby a chybují
- hlavní postava se vždy dopustí vážné chyby. Ostatní následně reagují, což dovede postavu k dalším chybám s fatálním koncem → tragédie
- Pád postavu přivede ke kontaktu s univerzálními silami vesmíru (bohové, osud...)
- To vede k očistě a postava nalézá sama sebe
- člověk rozdrcený osudem a vlastní nevědomostí je opravdový člověk
- mytologie slouží Sofoklovi jen jako kulisa → spoléhal se na to, že publikum daný mýtus zná
- Soustředí se na dramatický detail, na konflikt, které mýtické dění u postav vyvolalo
- ovlivnil Freudia (oidipovský komplex)

Rozbor

- **literární druh:** drama
- **žánr:** antická tragédie
- **motivy:** morová epidemie, hrdinství, incest, vina
- **téma:** osud a jeho nevyhnutelnost
- **časoprostor:** Théby, starověké Řecko
- **kompoziční výstavba:** 4 scény a 4 písně sboru, vše je řazeno chronologicky (jednota děje místa a času)
- **vypravěč:** ich-forma
- **vyprávěcí způsoby:** pásma postav, chór, dialogy
- **typy promluv**
- **veršová výstavba:** rým je nepravidelný
- **jazykové prostředky:** v knize se vyskytují různé tropy a figury

Postavy

- **Král Oidipus:** Dobrý vládce. Zachrání Théby tím, že vyřeší hádanky sphinx. Bohužel cestou do Theb zabije něvědouc svého otce. Bylo mu to dáno osudem → stane se to, i když se tomu snaží jeho rodiče vyhnout a dají otrokovi, aby ho zabil. Ten to neudělá a Oidipus přežije. Splní svůj osud. Nakonec se ožení se svou matkou a má s ní děti.
- **Iokasté:** matka Oidipa, poté jeho manželka, je velmi citlivá a labilní (spáchá sebevraždu, když zjistí, co se doopravdy stalo)
- **Laios:** otec Oidipa → krutý vládce
- **Pastýř:** nedovedl zabít malého Oidipa a tak ho odnesl Polybovi
- **Polybos:** Oidipův nevlastní otec